15/02/2024

Κυριάκος Μητσοτάκης: “Ή παπάς παπάς ή ζευγάς ζευγάς” (ΒΙΝΤΕΟ)

/ Επικαιρότητα

Αντιμετωπίζουμε μια κοινωνική πραγματικότητα αίροντας μια σοβαρή ανισότητα, τόνισε μεταξύ άλλων ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης μιλώντας στη Βουλή σχετικά με το προς ψήφιση νομοσχέδιο για τον γάμο ομοφυλόφιλων ζευγαριών και την τεκνοθεσία. «”Τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ”. Ή, για να το πω λαϊκά: ή παπάς παπάς ή ζευγάς ζευγάς. Και σε άλλες περιπτώσεις, άλλωστε, με την Εκκλησία είχαμε διαφορετικές οπτικές, για την επιλογή της αποτέφρωσης πιο πρόσφατα. Ακόμα και για την καθιέρωση του ίδιου του πολιτικού γάμου παλαιότερα διαφωνήσαμε», είπε σε άλλο σημείο.

Ανέφερε ότι το νομοσχέδιο για τα ομόφυλα ζευγάρια αφορά μεταξύ άλλων την προστασία των παιδιών, ενώ ανέφερε ότι στόχος είναι να αποδώουμε δικαιοσύνη στην καθημερινότητα συμπολιτών μας του ιδίου φύλου. Κάνει τη ζωή αρκετών συμπολιτών μας καλύτερη χωρίς να στερεί τίποτα από τη ζωή των πολλών, είπε ακόμα.

Επεκτείνουμε τα δικαιώματα των παιδιών και σε εκείνα που ζουν με ομόφυλα ζευγάρια, όπως υπογράμμισε ο πρωθυπουργός και τόνισε ότι το νομοσχέδιο εξισώνει τους πολίτες απέναντι στον πολιτικό γάμο.

Το σύμφωνο συμβίωσης αποτελεί μια **χαλαρή σύμβαση** που λύνεται μονομερώς με μία δήλωση, ενώ το νομοσχέδιο δεν αναφέρεται καθόλου στην **ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή,** όπως επεσήμανε.

Είναι λάθος να κατασκευάζονται ψεύτικοι στόχοι για να επιτεθούν κάποιοι με τα δικά τους πυρά, είπε σε άλλο σημείο.

Ευτυχισμένα παιδιά μπορούν να μεγαλώνουν και με γονείς του ιδίου φύλου, καθώς η φύση και όχι εκείνοι όρισαν τον σεξουαλικό τους προσπανατολισμό, αυτό που κάνει τη διαφορά είναι η αγάπη, όπως τόνισε σε άλλο σημείο.

Η λύση δεν βρίσκεται στην τυφλή άρνηση καταστάσεων που ήδη υπάρχουν, όπως τόνισε.

Για την παρένθετη κύηση είπε ότι δεν έχει καμία σχέση με το νομοσχέδιο.

Στις μέρες δεν επιτρέπεται να αγνοούνται οι αντιφάσεις που έχουν δημιουργηθεί στη ζωή όπως τα παιδιά που έχουν γεννηθεί από Έλληνες γονείς στο εξωτερικό και δεν μπορούν να πάρουν την ελληνική ιθαγένεια.

Η Δημοκρατία προϋποθέτει θεσμούς που εξελίσσονται, όπως τόνισε και ανέφερε ότι το νομοσχέδιο έχει την επιδίωξη να ενώσει και όχι να διχάσει. Ψαλμοί με αριστερές γροθιές δεν ταιριάζουν, είπε χαρακτηριστικά.

Ολόκληρη η ομιλία του Κυριάκου Μητσοτάκη

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές,είμαστε εδώ σήμερα για να αντιμετωπίσουμε όλοι μαζί, με ευθύνη, μία υπαρκτή κοινωνική πραγματικότητα, αίροντας, με τόλμη, μία σοβαρή για τη δημοκρατία μας ανισότητα.

Είμαστε εδώ σήμερα για να προστατεύσουμε αυτονόητα δικαιώματα παιδιών με την «ασπίδα» των γονιών τους και με μία αναγκαία προσθήκη στο Οικογενειακό Δίκαιο να αποδώσουμε επιτέλους δικαιοσύνη και στην καθημερινότητα συμπολιτών μας του ιδίου φύλου.

Γιατί η μεταρρύθμιση, την οποία νομοθετούμε σήμερα, σχετικά με την ίση πρόσβαση στον πολιτικό γάμο, κάνει τη ζωή αρκετών συμπολιτών μας πολύ καλύτερη, χωρίς -το τονίζω αυτό- να στερεί τίποτα από τη ζωή των πολλών. Είναι κάτι το οποίο προβλέπει το Σύνταγμά μας, είναι κάτι το οποίο απαιτεί το ίδιο το πολίτευμά μας ώστε να καταστούν επιτέλους «ορατοί» γύρω μας άνθρωποι ως τώρα «αόρατοι». Και, μαζί τους, πολλά παιδιά να βρουν επιτέλους τη θέση που τους ταιριάζει, δίπλα σε όλα τα άλλα.

Αυτά, άλλωστε, βρίσκονται στο κέντρο του ενδιαφέροντος του νομοσχεδίου, καθώς και οι δύο γονείς των ομόφυλων ζευγαριών δεν έχουν ακόμα νομικά τις ίδιες δυνατότητες να προσφέρουν στα παιδιά τους αυτά που χρειάζονται: να μπορούν να τα παίρνουν από το σχολείο, να μπορούν να συνταξιδεύουν, να πηγαίνουν στον γιατρό ή στο νοσοκομείο όποτε χρειάζεται. Και αν, ο μη γένοιτο, ο μόνος αναγνωρισμένος γονέας χαθεί, τότε εκείνα υποχρεωτικά να οδηγούνται προς έναν άγνωστο μακρινό συγγενή ή ακόμα χειρότερα σε κάποιο ίδρυμα προς αναδοχή. Όλα αυτά χωρίς, επίσης, να μπορούν να κληρονομήσουν τους ανθρώπους που τα μεγάλωσαν, ούτε βέβαια και να εξασφαλίζονται με διατροφή και μέριμνα στην περίπτωση που οι γονείς χωρίσουν.

Αυτό το κενό, λοιπόν, ερχόμαστε και καλύπτουμε, επιτρέποντας ταυτόχρονα σε όλους, αν το επιθυμούν, να σφραγίσουν θεσμικά τη σχέση τους με μία τελετή στο Δημαρχείο, όπως ακριβώς το κάνουν και τα ετερόφυλα ζευγάρια.

Πρόκειται για ένα ζήτημα στο οποίο δοκιμάζεται, ναι, η ευαισθησία των περισσότερων απέναντι στους λιγότερους, όπως ακριβώς το θέλει μια συμπεριληπτική κοινωνία όπου ζυγίζεται τελικά η δύναμη της δημοκρατίας μας να ενσωματώνει ισότιμα τον κάθε πολίτη της. Αλλά εκεί που κρίνεται και η ικανότητα της δικής μας δημοκρατίας να εκσυγχρονίζει τον βηματισμό της και να τον συντονίζει με θεσμούς δοκιμασμένους, που ήδη ισχύουν σε 36 χώρες της Ευρώπης και του κόσμου.

Πλέον είναι γνωστό ότι στο πέρασμα της Ιστορίας και η ίδια η οικογένεια, ως κόμβος της διαπροσωπικής αλλά και της συλλογικής ζωής, ακολουθεί και αυτή με τη σειρά της τις εποχές. Μπορεί να προέκυψε η κλασική οικογένεια, όπως τη γνωρίζουμε, πριν από χιλιάδες χρόνια, με σκοπό την τεκνοποίηση και την

καθιέρωση της πατρότητας ως πυρήνα τότε των φύλων, μορφές ωστόσο της οικογένειας ανέκαθεν άλλαζαν, με βάση τις μεταβολές στην κοινωνία, στην ηθική, στην πολιτισμική πρόοδο.

Και φτάνουμε έτσι στις μέρες μας. Αναρωτήθηκε -και σωστά- ο Υπουργός Επικρατείας στην πρώτη πρόταση της ομιλίας του: «Γιατί παντρευόμαστε; Τι είναι τελικά ο γάμος;». Ο γάμος δεν είναι τίποτα άλλο από το επιστέγασμα της αγάπης δύο ανθρώπων που επιλέγουν να συμπορευτούν δεσμευόμενοι ενώπιον του εαυτού τους, του κράτους αλλά και του κοινωνικού συνόλου.

Γι’ αυτό και τα νομικά συστήματα προσαρμόζονται διεθνώς, απαντώντας σε σύγχρονα πρακτικά ζητούμενα. Αναφέρω ενδεικτικά: περιουσιακά και κληρονομικά δικαιώματα, ζητήματα ιθαγένειας, ζητήματα εγκατάστασης σε μια άλλη χώρα, ζητήματα εργασιακά και φορολογικά. Όπως και επιλογές, βέβαια, πιο συμβολικές, που γίνονται ωστόσο κοινωνικά προωθητικές όταν αναγνωρίζουν σχέσεις ειλικρινείς και αληθινές.

Η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση, λοιπόν, είναι και χρήσιμη αλλά και αναγκαία. Όσο χρήσιμο και αναγκαίο είναι ακόμα και σήμερα, μετά από εκτεταμένη δημόσια διαβούλευση, να εξηγηθεί ακόμα μια φορά το περιεχόμενό της, το οποίο περιεχόμενό της και τώρα εξακολουθεί, δυστυχώς, να θολώνει από διακινούμενους μύθους και υπερβολές -και δεν αναφέρομαι στην καλοπροαίρετη κριτική η οποία ασκείται σε αυτή τη νομοθετική πρωτοβουλία.

Ξαναλέω λοιπόν ότι, πρώτον, επεκτείνουμε με το νομοσχέδιο αυτό τα δικαιώματα των παιδιών και σε εκείνα που υπάρχουν, που ζουν ήδη με ομόφυλα ζευγάρια. Δεν μεταβάλλουμε καθόλου το ισχύον πλαίσιο της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και ούτε βέβαια καθιερώνουμε «Γονέα 1» και «Γονέα 2».

Δεύτερον, ο νόμος τον οποίο παρουσιάζουμε και προτείνουμε στην Εθνική Αντιπροσωπεία εξισώνει τους πολίτες απέναντι στον πολιτικό γάμο. Επαναλαμβάνω: απέναντι στον πολιτικό γάμο. Διότι ο θρησκευτικός γάμος αποτελεί θρησκευτικό μυστήριο και αποκλειστική υπόθεση της Εκκλησίας, τις θέσεις της οποίας η Πολιτεία ασφαλώς και σέβεται, με βάση όμως πάντα τους διακριτούς ρόλους των δύο θεσμών.

Το κράτος οφείλει να προχωρεί και στις δικές του ενέργειες με πυξίδα την ισότητα απέναντι στον νόμο. Ορκιστήκαμε στο Σύνταγμα να υπηρετούμε το γενικό καλό του ελληνικού λαού. «Τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ». Ή, για να το πω λαϊκά: ή παπάς παπάς ή ζευγάς ζευγάς. Και σε άλλες περιπτώσεις, άλλωστε, με την Εκκλησία είχαμε διαφορετικές οπτικές, για την επιλογή της

αποτέφρωσης πιο πρόσφατα. Ακόμα και για την καθιέρωση του ίδιου του πολιτικού γάμου παλαιότερα διαφωνήσαμε.

Εξελίξεις, όμως, και τομές σημαντικές που αποδείχθηκε πως τελικά δεν διατάραξαν την κοινωνική συνοχή. Αποτελούν πλέον αποδεκτά λειτουργικά στοιχεία της καθημερινότητάς μας. Και, βέβαια, δεν διατάραξαν τελικά ούτε τις σχέσεις μας με την Εκκλησία. Το ίδιο θα συμβεί και τώρα.

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, μπορεί πράγματι όσα συζητούμε σήμερα να προκάλεσαν τίτλους δυσανάλογους με το αληθινό τους μέγεθος, με την επικαιρότητα να προβάλλει συχνά τη συζήτηση γύρω από τον γάμο, συχνά σε αναντίστοιχη θέση με άλλα ζητούμενα.

Ανεξάρτητα όμως με αυτό, η συγκυρία έδωσε την ευκαιρία να ακουστούν πολλές απόψεις. Να ακουστούν απόψεις ειδικών, αλλά κυρίως να ακουστούν οι απόψεις που δεν είχαν ακουστεί μέχρι σήμερα και οι ιστορίες κυρίως, όχι οι απόψεις, τα προσωπικά βιώματα των ίδιων των ομόφυλων οικογενειών, των παιδιών που μεγαλώνουν σήμερα σε αυτό το περιβάλλον.

Είναι, πιστεύω, απόψεις, γνώμες και εμπειρίες που παρείχαν σε όλους μας χρήσιμες διευκρινίσεις και οδήγησαν τελικά σε πολλές συγκλίσεις. Δεν είναι μάλιστα τυχαίο ότι στο νομοσχέδιο αυτό τελικά συμφωνεί η πλειονότητα των πολιτών, όπως τουλάχιστον αυτή εκφράζεται στο Εθνικό Κοινοβούλιο.

Ενώ από την άλλη πλευρά, ναι, είναι αλήθεια ότι υπάρχουν επιφυλάξεις, οι οποίες διατρέχουν οριζόντια όλα τα κόμματα. Γι’ αυτό και, έστω και τώρα, καθώς σιγά-σιγά πλησιάζουμε στο τέλος της συζήτησης, είναι καλό να εξηγηθούν για ακόμα μια φορά προβλέψεις του νομοσχεδίου και σίγουρα να απαντηθούν και εύλογες ανησυχίες. Τις οποίες, ωστόσο, εύλογες ανησυχίες θέλω να τις διαχωρίσουμε από τις παράλογες κατηγορίες και κυρίως από το λόγο της μισαλλοδοξίας, που δυστυχώς ακούστηκε και σε αυτή την αίθουσα.

Μία από αυτές τις εύλογες ανησυχίες ισχυρίζεται ότι οι αλλαγές τις οποίες σήμερα συζητούμε θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν μέσα από το ισχύον σύμφωνο συμβίωσης. Τότε, όμως, όπως εξήγησε, πιστεύω πολύ κατατοπιστικά, και ο Υπουργός Επικρατείας κ. Σκέρτσος, το μόνο το οποίο θα κάναμε θα ήταν να δημιουργήσουμε ουσιαστικά δύο παρεμφερείς θεσμούς με νέες ανισότητες, για τους οποίους θα έπρεπε να προβλέπουμε νέες ειδικές προβλέψεις. Προκαλώντας μια σειρά από αλυσιδωτές νομικές αντιφάσεις με βάση τη δομή που ιστορικά έχει λάβει το οικογενειακό δίκαιο στην Ελλάδα. Και, μη το ξεχνάμε: το Σύμφωνο, το οποίο εγώ προσωπικά είχα ψηφίσει λίγους μήνες πριν εκλεγώ Πρόεδρος της Νέας

Δημοκρατίας, αποτελεί μία χαλαρή σύμβαση η οποία λύνεται μονομερώς με μία δήλωση.

Αλλά και το δεύτερο επιχείρημα, εκείνο το οποίο διακινείται γύρω από τη τεκνοθεσία, έχει κι αυτό σαθρά θεμέλια. Πρώτον, το επαναλαμβάνω, το νομοσχέδιο δεν αναφέρεται καθόλου στην ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Εκεί το καθεστώς μένει το ίδιο, όπως ακριβώς το ίδιο μένει και το καθεστώς της υιοθεσίας, με πολύ αυστηρές προδιαγραφές για το πώς κάποιος θα γίνει τελικά υποψήφιος γονέας.

Είναι λάθος, λοιπόν, να κατασκευάζονται ψεύτικοι στόχοι μόνο και μόνο για να επιτεθούν σ' αυτούς κάποιοι με τα δικά τους πυρά. Έτσι, θα έλεγα ότι αποδεικνύονται τελείως άσφαιρες και οι προαποφασισμένες βολές τους.

Πάντως αυτό είναι το λιγότερο, το σημαντικότερο είναι να γνωρίζουν οι πολίτες ακριβώς τι ψηφίζουμε σήμερα, κάτι στο οποίο θεωρώ ότι βοηθά ουσιαστικά η σημερινή κοινοβουλευτική διαδικασία. Μια διαδικασία με την οποία κορυφώνεται ένας ευρύς διάλογος, μία μακρά διαδικασία επώασης δημόσιου διαλόγου, πολλών συζητήσεων -στη δημόσια διαβούλευση κατατέθηκαν πάνω από 7.000 σχόλια και παρατηρήσεις.

Είναι, όμως, ένας διάλογος που, επαναλαμβάνω, φιλοξένησε ίσως για πρώτη φορά τις φωνές των ιδίων των ενδιαφερόμενων, αλλά και τα συμπεράσματα επιστημόνων που έχουν μελετήσει διεξοδικά τη διαχρονική εξέλιξη της οικογένειας. Αυτές οι μελέτες, αν τις διαβάσει κανείς αναλυτικά, απαντούν πλέον σε κάθε καλοπροαίρετη -επαναλαμβάνω- ένσταση γύρω από τα παιδιά.

Κατανοώ απόλυτα όσους έχουν στο μυαλό τους την παραδοσιακή έννοια της οικογένειας και μπορεί να ανησυχούν ή μπορεί να προβληματίζονται για την πιθανή αρνητική αντιμετώπιση των παιδιών που μεγαλώνουν σε ομόφυλες οικογένειες στο σχολείο, σε καιρούς που εντείνεται η βία μεταξύ των ανηλίκων. Αλλά αυτό δεν συμβαίνει τώρα; Δεν είναι μια πραγματικότητα με τις υπάρχουσες διακρίσεις; Ακριβώς αυτές τις διακρίσεις ερχόμαστε εδώ να άρουμε.

Σήμερα πια -και θέλω να το τονίσω αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί αυτό δεν επιδέχεται καμίας αμφισβήτησης, μας το είπαν όλοι ανεξαιρέτως οι επιστημονικοί φορείς οι οποίοι ήρθαν στη Βουλή- έχουμε αναμφισβήτητα εμπειρικά δεδομένα, τα οποία υπερβαίνουν τις υποκειμενικές μας πεποιθήσεις. Ξέρουμε ότι ευτυχισμένα παιδιά μπορούν να μεγαλώνουν και με γονείς του ιδίου φύλου, καθώς η φύση -και όχι εκείνοι- όρισε τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό. Ενώ από την άλλη περιβάλλονται με την ίδια αγάπη που τυπικά διαθέτει και η πυρηνική

οικογένεια. Αυτό λοιπόν που αποδεδειγμένα κάνει τη διαφορά είναι η αγάπη, η ασφάλεια, η στοργή μέσα σε ένα σπιτικό και όχι η μορφή του. Το μοντέλο δεν είναι ένα.

Έλεγε η μακαρίτισσα η μητέρα μου, κι είχε πολύ δίκιο, ότι «κανείς δεν έπαθε ποτέ τίποτα από πολλή αγάπη». Κανείς. Θα έλεγα μάλιστα να το σκεφτούμε αυτό, αν αναλογιστούμε ότι και σήμερα υπάρχουν οικογένειες που υπάρχει ένας γονέας, μονογονεϊκές, διαζευγμένες οικογένειες.

Θυμάστε πριν από 20, 30 χρόνια, όταν μεγαλώναμε εμείς και χώριζε ένα παιδί, την προκατάληψη με την οποία αντιμετωπίζαμε το παιδί αυτό; Και σήμερα, δυστυχώς, το διαζύγιο είναι μια πραγματικότητα. Υπάρχουν οικογένειες που μεγαλώνουν τα παιδιά με τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους.

Η λύση, λοιπόν, δεν βρίσκεται στην τυφλή άρνηση καταστάσεων και πραγματικότητας που ήδη υπάρχει, όσο στην άρση των αρνητικών επιπτώσεων που τη συνοδεύουν. Διαφορετικά, το μόνο το οποίο θα κάναμε είναι να διαμορφώσουμε μια πραγματικότητα στην οποία θα υπήρχαν πολίτες διαφορετικών ταχυτήτων, διαιωνίζοντας ένα στίγμα το οποίο δεν ταιριάζει ούτε στη δημοκρατία μας, ούτε στον πολιτισμό μας. Γι’ αυτό και οι μεταρρυθμίσεις στον άδικο διαχωρισμό αντιτάσσουν τελικά πάντα τον δίκαιο εκσυγχρονισμό.

Όσο για εκείνους που θεωρούν τη συντηρητική σκέψη ως αποκλειστικό τους προνόμιο, θα πω ένα πράγμα: να μην συγχέουμε τη συντήρηση με την οπισθοδρόμηση. Γιατί η συντήρηση αξιών που πρέπει να συντηρηθούν αποτελεί τελικά συστατικό στοιχείο της εξέλιξης, όχι προϊόν μιας κοινωνικής μηχανικής ή καθήλωσης. Είναι η μετατροπή της συντήρησης σε ακίνητο σύνθημα που μετατρέπει τελικά τη συντήρηση σε δόγμα. Αυτή η διαφορά είναι ακριβώς που κάνει τη δική μας συντηρητική παράταξη τελικά αληθινά προοδευτική.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να θυμίσω ότι αυτό το νομοσχέδιο έρχεται και κάνει πράξη πολύ συγκεκριμένες δεσμεύσεις οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στο προεκλογικό πρόγραμμα της κυβέρνησης. Είναι ένα ακόμα σημαντικό βήμα διεύρυνσης των ατομικών δικαιωμάτων, στον δρόμο πολλών εθνικών σχεδίων δράσης για τους ευάλωτους, για τα άτομα με αναπηρία, για τις γυναίκες, για τα παιδιά, όσο φυσικά και για τους ΛΟΑΤΚΙ+ συμπολίτες μας.

Η στρατηγική αυτή εκπονήθηκε το 2021, με 20 πολιτικές να έχουν ήδη εφαρμοστεί: την ποινικοποίηση των λεγόμενων «θεραπειών μεταστροφής», την κατάργηση της τόσο αναχρονιστικής -πρωτόγονης, θα έλεγα- απαγόρευσης αιμοδοσίας σε ομοφυλόφιλους, τη μάχη κατά του bullying στο σχολείο η οποία

είναι συνεχής, την ένταξη και συμμετοχή διεμφυλικών ατόμων στα κρατικά προγράμματα απασχόλησης.

Ναι, ήταν τελικά η μεγάλη κεντροδεξιά Νέα Δημοκρατία που έκανε πράξη αυτές τις μεταρρυθμίσεις. Αυτό το κόμμα, το οποίο περπατά σταθερά στο δρόμο του κράτους δικαίου και της ισονομίας, είναι κάτι το οποίο, ναι, αναγνωρίζεται πλέον και διεθνώς.

Επειδή άκουσα κάτι σχόλια, σπεύσατε να εκφράσετε την αγανάκτησή σας και σε διάφορες ομιλίες για το καθεστώς του κράτους δικαίου στην πατρίδα μας, τι έχετε να πείτε, κυρίες και κύριοι της αντιπολίτευσης, για το γεγονός ότι το περιοδικό εκείνο το οποίο είναι περισσότερο ταυτισμένο από οποιοδήποτε άλλο ως θεματοφύλακας του κράτους δικαίου και της φιλελεύθερης δημοκρατίας, το «Economist», κατέταξε την Ελλάδα στην 20η θέση παγκοσμίως ως προς τον Δείκτη Δημοκρατίας, αναβαθμίζοντάς την για πρώτη φορά από το 2010 σε «ώριμη Δημοκρατία»;

Αυτά γιατί δεν τα λέτε στο Ευρωκοινοβούλιο όπου πάνε οι ευρωβουλευτές σας και ασχημονούν κατά της πατρίδας; Όταν πληρώνονται από τον Έλληνα φορολογούμενο και το μόνο που ξέρουν να κάνουν είναι να υπερψηφίζουν ψηφίσματα για να κοπούν ευρωπαϊκά χρήματα. Αυτά δεν τα λέτε, όμως. Εδώ, λοιπόν, για τα πρακτικά, κ. Φάμελλε. Να μας κουνάτε το δάχτυλο και για το κράτος δικαίου. Πάλι καλά που δεν βλέπω στην αίθουσα τους μεγάλους πρωταγωνιστές των δικών σας ημερών.

Άρα δεν χρειάζεται, νομίζω, να πούμε περισσότερα για τη στάση της αντιπολίτευσης στο θέμα αυτό. Νομίζω ότι οι περισσότεροι Έλληνες, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε, είναι τελικά περήφανοι για την πατρίδα τους και χαρούμενοι που κινούμαστε σε ένα δρόμο προόδου.

Γιατί είναι ένα ισχυρό ρεύμα αυτό το οποίο υποδέχεται τελικά σήμερα και την ουσία των αλλαγών τις οποίες θα νομοθετήσουμε, αποδεικνύοντας παράλληλα ότι η κοινωνία διαθέτει πολύ μεγαλύτερη ωριμότητα, πολύ μεγαλύτερη νηφαλιότητα από αρκετά κόμματα και αρκετούς πολιτικούς.

Η κοινωνία, άλλωστε, έχει επανειλημμένα εκφράσει τις ανοιχτές της αντιλήψεις. Από το 1946, επαναλαμβάνω, το 1946, επιτρέπεται σε μόνο γονέα, σε μόνο πατέρα και προφανώς μόνη μητέρα, μόνη γυναίκα, να υιοθετήσει παιδί. Γνωρίζουμε καλά ότι τα θέματα αυτά δεν προσφέρονται για δημαγωγία.

Το ίδιο ισχύει και για το ζήτημα το οποίο συζητήθηκε εκτενώς και αναφέρομαι στην παρένθετη κύηση που, θα το ξαναπώ, είναι ένα θέμα το οποίο δεν έχει καμία

σχέση με το νομοσχέδιο. Είναι μία διαδικασία η οποία αφορά αποκλειστικά γυναίκες με ιατρικό πρόβλημα και πραγματοποιείται μόνο με δικαστική άδεια.

Θα ήταν καλό βέβαια να θυμηθούμε -και αναφέρομαι και στους συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας-, ότι η δική μας παράταξη, ναι, υπερψήφισε την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή το 2002. Με ένα σύγχρονο πλαίσιο μάλιστα, που προσάρμοσαν διαδοχικά κυβερνήσεις και το 2005, και το 2014, και το 2022.

Στις μέρες μας, λοιπόν, δεν επιτρέπεται να αγνοούνται ούτε οι αντιφάσεις οι οποίες έχουν διαμορφωθεί στην αληθινή ζωή. Όπως παιδιά, υπάρχουν σήμερα παιδιά -και αναφέρομαι στους υπερπατριώτες που έβγαλαν πύρινους λόγους κατά του συγκεκριμένου νομοσχεδίου- τα οποία γεννήθηκαν στο εξωτερικό από Έλληνες γονείς και δεν εγγράφονται στα ληξιαρχεία, δεν μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική υπηκοότητα. Τι έχετε να πείτε σε αυτά τα παιδιά;

Είναι θέματα τα οποία μπορεί να είναι μεμονωμένα, ίσως να μην είχαν κεντρίσει το ενδιαφέρον του δημόσιου διαλόγου. Συνολικά όμως μια συμπεριληπτική πολιτεία πρέπει να τα προβλέπει.

Όπως είπα, λοιπόν, παρά τις εντυπώσεις οι οποίες προκλήθηκαν, η πρωτοβουλία μας είναι απλή και σαφής: στο όνομα της ισότητας των πολιτών παρέχει σε όλους και σε όλες το δικαίωμα του πολιτικού γάμου, μαζί με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτόν. Ενώ στο όνομα της προστασίας των παιδιών, διαφυλάσσει τα δικά τους δικαιώματα, ανεξάρτητα από τη μορφή του οικογενειακού τους πλαισίου.

Τόσο απλά, αλλά τελικά και τόσο ανθρώπινα. Γιατί η δημοκρατία προϋποθέτει θεσμούς που εξελίσσονται και ανταποκρίνονται διαρκώς στις ανάγκες της. Ενώ και η καθημερινή λειτουργία της απαιτεί να παραμένει ακέραιος ο ιστός της.

Θα ήταν πολύ εύκολο να αναλωθούμε σε αυτή την αίθουσα σε μία ακόμα αντιπαράθεση, όμως τα θέματα δικαιωμάτων -το είπε σωστά ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ- είναι θέμα αρχής, δεν πρέπει να τίθεται στην κομματική διελκυστίνδα. Το ίδιο αντιπαραγωγικό θα ήταν να καυτηριάσω σκληρά την αντίπαλη άποψη, τόσο για τις στρεβλώσεις στις οποίες καταφεύγει, όσο γιατί εκεί συναντώνται τα διαφορετικά άκρα του λαϊκισμού.

Θέλησα εξ αρχής ο συγκεκριμένος διάλογος να μην φορτιστεί πολιτικά, ώστε οι νέες διατάξεις να υπηρετούν τον τελικό στόχο με μέτρο και με ισορροπία. Όπως είπε και ο Υπουργός στην ομιλία του: «ένα βήμα τολμηρό, αλλά ένα βήμα όχι παράτολμο».

Για να το πω διαφορετικά: το νομοσχέδιο αυτό έχει την επιδίωξη να ενώσει και όχι να διχάσει. Νομίζω ότι οι πιο πολλοί πολίτες σε αυτή την λογική εντάσσονται, μακριά από εντάσεις που καταλήγουν γραφικές. Διότι, πράγματι, ψαλμοί με αριστερές γροθιές και προσευχές με αντικοινοβουλευτικά συνθήματα μάλλον δεν ταιριάζουν. Τέτοιες εκδηλώσεις κάνουν, δυστυχώς, πολύ παράδοξη την παράδοση και ευτυχώς όλο το τελευταίο διάστημα η κοινωνία μας απείχε από τέτοιες ακρότητες.

Υπήρξε ωριμότητα στη δημόσια συζήτηση και πιστεύω ότι είναι πολύ ενθαρρυντικό για το επίπεδο της κοινωνικής μας προόδου το γεγονός ότι η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών καταδίκασε και καταδικάζει τη μισαλλοδοξία, γυρνώντας την πλάτη στις υπερβολές που ακούστηκαν.

Το σημερινό κλίμα, συνεπώς, είναι τελικά μία κατάκτηση ολόκληρης της κοινωνίας. Όπως και την κυβέρνηση, άλλωστε, την απασχολούν αυτή αλλά και άλλες προτεραιότητες, που αφορούν ενδεχομένως περισσότερους και περισσότερα: το κόστος των προϊόντων, τα μέτρα για τους αγρότες, η κατάσταση στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, το στεγαστικό, οι αλλαγές στην παιδεία.

Αυτό δεν σημαίνει όμως, σε καμία περίπτωση, ότι δεν πρέπει να καταργούνται ανισότητες χτισμένες στο παρελθόν, με τομές ισοτιμίας που εκδηλώνονται στο παρόν. Αυτός είναι και ο λόγος που προχωρούμε στη σημερινή μεταρρύθμιση χωρίς χρονοτριβή. Όχι μόνο ως μια θεσμική συμβολή, ως μια αποδοχή της διαφορετικότητας, που σε μια δημοκρατική κοινωνία είναι και στοιχείο ανθεκτικότητας, αλλά και ως μια κίνηση που ενισχύει τελικά την εσωτερική συνοχή της κοινωνίας μας. Στην Ελλάδα που οραματιζόμαστε δεν πρέπει κανείς να αισθάνεται πολίτης δεύτερης κατηγορίας.

Επιτρέψτε μου να κλείσω με μια λίγο πιο προσωπική αναφορά. Έχω δεχθεί αμέτρητα μηνύματα από την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα και απευθυνόμενος στα χιλιάδες μέλη της θέλω να πω ότι αναγνωρίζω απόλυτα τι έχουν περάσει, τι πέρασαν και τι περνούν στο πέρασμα πολλών γενεών. Κρυμμένοι όταν η ίδια η φύση τους αποτελούσε ποινικό αδίκημα. Καταπιεσμένοι από την οικογένεια, το κοινωνικό περιβάλλον στα χωριά και στις πόλεις τους. Πολιορκημένοι από πικρόχολα σχόλια και στερεότυπα.

Ήταν, ας μην κοροϊδευόμαστε, τα παιδιά ενός «κατώτερου θεού». Στη δεκαετία του ’80, δεκαετία που εγώ προσωπικά μεγάλωσα, ενηλικιώθηκα, τη θυμάμαι καλά, το στίγμα τους έγινε διπλό με την κατάρα του HIV. Για να γίνει τελικά διπλό και το περιθώριο της ζωής τους.

Για όλους αυτούς, λοιπόν, σήμερα αλλά και για κάθε δημοκράτη πολίτη η σημερινή μέρα είναι μέρα χαράς. Γιατί από αύριο ένας φραγμός ακόμα μεταξύ μας καταργείται, για να γίνει γέφυρα συνύπαρξης σε μια ελεύθερη πολιτεία με ελεύθερους πολίτες.

Κλείνω λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επικαλούμενος πρώτα -και σε όσους ανησυχούν από το δικό μας χώρο για τον πυρήνα της ιδεολογίας μας, να τους θυμίσω, να μας θυμίσω- τι έλεγε η δική μας η ιδρυτική διακήρυξη που γράφτηκε πριν από 50 χρόνια: «Να θεωρεί πάντα όλους τους πολίτες όχι μόνο ίσους απέναντι των νόμων αλλά και με ίσα δικαιώματα». «Να συντηρεί από την παράδοση» -έλεγε η δική μας ιδρυτική διακήρυξη- «μόνο όσα ο χρόνος απέδειξε χρήσιμα». Και, τέλος, «να προχωρά με τολμηρά και ασφαλή βήματα στις νέες και διαρκώς εξελισσόμενες συνθήκες».

Σ’ αυτή την κατεύθυνση θεωρώ, κυρίες και κύριοι, ότι μπορούμε να συναντηθούμε όλες οι δυνάμεις του δημοκρατικού εκσυγχρονισμού και του ευρωπαϊκού προσανατολισμού. Με την τελική ψήφο μας να δίνει και το μέτρο της φιλελεύθερης δημοκρατίας, εντάσσοντας τον καθένα μας στο μέτωπο του χθες ή του αύριο και αποδεικνύοντας αν πραγματικά σε αυτή την αίθουσα θέλουμε να εκπροσωπούμε όλες τις Ελληνίδες και όλους τους Έλληνες.

Από την άποψη αυτή η στάση μας, η στάση της καθεμιάς και του καθενός ξεχωριστά, αποκτά ένα βάρος ιστορικό. Γι’ αυτό σας καλώ να τη μετατρέψουμε σε ένα μήνυμα αλήθειας και κατανόησης, στη θέση των μύθων και της παρανόησης, λέγοντας «ναι» στη δικαιοσύνη, «ναι» στην ισοτιμία, «όχι» στη μισαλλοδοξία, επιλέγοντας τον αρμονικό συγκερασμό από τον άγονο διαχωρισμό και τελικά τη δημιουργική ενότητα από την κάθε είδους τοξικότητα.

Σας καλώ αυτό το βήμα να το κάνουμε όλες και όλοι μαζί.

Σας ευχαριστώ.

Τοποθέτηση του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, απάντηση στον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ

Κύριε Φάμελλε, σχεδόν δάκρυσα με το ενδιαφέρον σας για τη συνοχή της

Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας. Αλλά πρέπει να φρεσκάρω λίγο τη μνήμη σας σχετικά με τον τρόπο με τον οποίον εσείς διαχειριστήκατε τα ζητήματα τα οποία συζητούμε σήμερα.

Αναφερθήκατε στο γεγονός ότι, πράγματι, εσείς προτείνατε το σύμφωνο συμβίωσης, αλλά αποκρύψατε την πραγματική αλήθεια γιατί δεν προχωρήσατε στη νομοθέτηση της ισότητας στον πολιτικό γάμο. Η αλήθεια, κ. Φάμελλε, είναι πολύ απλή, έχει όνομα: Πάνος Καμμένος.

Γι' αυτό δεν τολμήσατε να προχωρήσετε, διότι γνωρίζετε πολύ καλά ότι ήσασταν σε μία ισορροπία «τρόμου» με τον λαϊκιστή εταίρο σας, που δεν σας επέτρεπε τελικά να προχωρήσετε μία μεταρρύθμιση που στα λόγια την πιστεύατε, αλλά έπρεπε να έρθει μια κεντροδεξιά φιλελεύθερη παράταξη να έχει το θάρρος να την υλοποιήσει.

Κι όταν αναφέρομαι σε θάρρος, ναι, κ. Φάμελλε, εγώ από τη στιγμή που πρότεινα αυτή τη μεταρρύθμιση στο κόμμα μου είπα ότι ως Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας δεσμεύομαι από την παράδοση αυτής της παράταξης -και δεν είστε εσείς σίγουρα αυτός που θα υποδείξετε πώς λειτουργεί η Νέα Δημοκρατία- να επιτρέπουμε στους βουλευτές μας να ψηφίζουν κατά συνείδηση σε τέτοιου είδους ζητήματα. Αυτό κάναμε πάντα, δεν περιμέναμε εσάς για να το κάνουμε τώρα.

Έίπα μάλιστα ότι πράγματι μπορεί να φαίνεται παράδοξο σε κάποιους ένα κεντροδεξιό συντηρητικό κόμμα να έρχεται και να προτείνει μία τέτοια τολμηρή, προοδευτική μεταρρύθμιση. Αγωνίστηκα να πείσω όσο το δυνατόν περισσότερους βουλευτές μου να ψηφίσουν το συγκεκριμένο νομοσχέδιο και θα σεβαστώ απόλυτα την ετυμηγορία των βουλευτών μου και την τελική απόφαση την οποία θα λάβουν ο καθένας ξεχωριστά, είτε ψηφίζοντας το νομοσχέδιο είτε απέχοντας, είναι μία στάση απολύτως αποδεκτή όπως γνωρίζετε.

Για να δούμε και πόσοι θα απέχουν από εσάς, κ. Φάμελλε, μην έχουμε καμία άλλη έκπληξη το βράδυ και το ενδιαφέρον αντί να στρέφεται στη Νέα Δημοκρατία στραφεί σε εσάς και στο τι θα κάνει ο κ. Πολάκης τελικά, τον οποίον έχετε περίπου απειλήσει με διαγραφή.

Εγώ δεν απείλησα κανέναν με διαγραφή, ούτε έβαλα κομματική πειθαρχία. Ως ένα δημοκρατικό κόμμα άφησα τους βουλευτές μου ελεύθερους, προσπάθησα να τους πείσω με μια σειρά από επιχειρήματα. Ήξερα εξ αρχής ότι δεν μπορούσα να τους πείσω όλους, γι' αυτό και πολύ ανοιχτά και δημόσια είπα ξεκάθαρα ότι το νομοσχέδιο αυτό δεν μπορεί να περάσει μόνο με τις ψήφους της Νέας Δημοκρατίας.

Κατά συνέπεια, ζήτημα συνοχής της κυβερνητικής πλειοψηφίας δεν υφίσταται.

Εξάλλου, έχετε πάντα στα χέρια σας τη δυνατότητα, κ. Φάμελλε, να καταθέσετε μια πρόταση δυσπιστίας και να διαπιστώσετε πόσο αρραγής τελικά είναι η ενότητα της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας.

Από εκεί και πέρα, βέβαια, δεν είναι τυχαίο ότι αντιδράσεις στο νομοσχέδιο αυτό υπάρχουν σε όλα τα κόμματα. Για το ΠΑΣΟΚ δεν μιλήσατε. Για να δούμε πόσοι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ τελικά δεν θα ψηφίσουν το συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Και περιμένω να ακούσω και τον αρχηγό σας να τοποθετείται, γιατί μέχρι στιγμής μου έχει κάνει εντύπωση, συνολικά στο ζήτημα αυτό, η εκκωφαντική του σιωπή. Κάποιοι από εμάς είχαμε το θάρρος να βγούμε και να υπερασπιστούμε τις απόψεις μας. Κάποιοι άλλοι κρύβονται, μη τυχόν και ενοχλήσουν ένα μέρος του παραδοσιακού κομματικού σας ακροατηρίου.

Όμως η πραγματικότητα είναι ότι, με τη στήριξη περισσότερων του ενός κόμματος, φαίνεται ότι σήμερα το βράδυ το νομοσχέδιο αυτό θα είναι νόμος του κράτους. Και απέναντι στους συμπολίτες μας οι οποίοι πραγματικά ενδιαφέρονται -και πολλοί μπορεί να παρατηρούν και να ακούν αυτή τη συζήτηση με συγκίνηση- τους αρμόζει κάτι περισσότερο από το να μετατρέψουμε αυτή τη συζήτηση σε μια συνηθισμένη κομματική αντιπαράθεση.

Θα είναι μια μεγάλη επιτυχία της Εθνικής Αντιπροσωπείας εφόσον το σημερινό νομοσχέδιο ψηφιστεί. Και τελικά, φυσικά, η Ιστορία θα γράψει και θα καταγράψει αυτούς που το ψήφισαν, αυτούς που απείχαν και αυτούς οι οποίοι το καταψήφισαν.

Ήθελα μόνο να αναφέρω, και νομίζω ότι έχει αυτό ένα ενδιαφέρον, βλέποντας και μελετώντας άλλες χώρες που προχώρησαν πριν από εμάς σε μια τέτοια νομοθετική πρωτοβουλία, ουκ ολίγοι βουλευτές οι οποίοι καταψήφισαν -αναφέρομαι, παραδείγματος χάρη, σε βουλευτές του Συντηρητικού Κόμματος ή βουλευτές των Χριστιανοδημοκρατών στη Γερμανία-, ερωτηθέντες κάποια χρόνια μετά αναγνώρισαν ότι έκαναν λάθος τελικά που καταψήφισαν το νομοσχέδιο. Το λέω αυτό μόνο προς καταγραφή και -νομίζω το γνωρίζουν και οι συνάδελφοι- πέραν των δημόσιων τοποθετήσεών μου δεν έχω επιχειρήσει να επηρεάσω κανέναν συνάδελφο προς τη μια ή προς την άλλη κατεύθυνση.

Αλλά θα είναι ένα σημαντικό βήμα δημοκρατίας αυτό το οποίο θα κάνουμε σήμερα ως Εθνικό Κοινοβούλιο και νομίζω ότι για μια φορά καλό είναι να το χαιρετίσουμε και να δεχθούμε ότι μπορούμε να διαμορφώνουμε και συναινέσεις και συγκλίσεις οι οποίες ξεπερνούν τα στενά κομματικά όρια.

Δεν θέλω να χαλάσω το κλίμα της συζήτησης κάνοντας εκτενείς αναφορές στα θέματα του κράτους δικαίου. Θα πω μόνο το εξής, κ. Φάμελλε: Κοιτάξτε να δείτε,

ο τελικός κριτής της ποιότητας του κράτους δικαίου σε μία ευρωπαϊκή χώρα δεν είναι ούτε το Ευρωκοινοβούλιο, ούτε οι «Reporters United», ούτε ο «Economist». Είναι η έκθεση κράτους δικαίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία και επισημαίνει διαρκή πρόοδο της Ελλάδος στα θέματα του κράτους δικαίου. Δεν είμαστε μία τέλεια Δημοκρατία. Καμία ευρωπαϊκή χώρα δεν είναι. Είναι υποδείξεις τις οποίες λαμβάνουμε υπόψιν πάρα πολύ σοβαρά, φροντίζουμε να τις διορθώσουμε και προσβλέπουμε στην επόμενη ετήσια έκθεση του κράτους δικαίου να έχουμε προοδεύσει κι άλλο σ' αυτή την κατεύθυνση.

Τώρα, για την εργαλειοποίηση των θεμάτων αυτών από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενόψει ευρωεκλογών, δεν νομίζω ότι χρειάζεται να πω πολλά πράγματα. Η Ιστορία όμως θα γράψει, κ. Φάμελλε, και θα θυμηθεί τους Έλληνες -το τονίζω- ευρωβουλευτές οι οποίοι ψήφισαν υπέρ ενός ψηφίσματος το οποίο ζητά από την Ευρώπη να κόψει χρηματοδοτήσεις στην Ελλάδα, το οποίο εσείς υποκινήσατε. Εσείς το συγγράψατε, εσείς το προωθήσατε, εσείς το υπερασπιστήκατε, εσείς το επικαλείστε. Το δικό σας όνομα και τα ονόματα των δύο δικών σας ευρωβουλευτών θα είναι ταυτισμένα με αυτή την προσπάθεια την οποία κάνετε.

Δεν είναι καινούργια, ξέρετε, αυτή η προσπάθεια την οποία κάνετε, να παρουσιάσετε μία Ελλάδα τελείως διαφορετική από αυτή την οποία βλέπει η πλειοψηφία των Ελλήνων και η πλειοψηφία των Ευρωπαίων. Θέλω να θυμίσω ότι αυτή ήταν και η στρατηγική σας πριν από τις εθνικές εκλογές. Είδαμε τα αποτελέσματα, δεν πήγε καλά αυτό για εσάς. Λοιπόν, επιμένετε στην ίδια στρατηγική: διασύρετε τη χώρα σε κάποιους στο εξωτερικό. Δεν νομίζω ότι τα παίρνουν και πολύ στα σοβαρά οι πιο πολλοί σοβαροί παρατηρητές αυτά τα οποία λέγονται και αυτά τα οποία γράφονται.

Και βέβαια τώρα, αν αρχίσω να θυμάμαι τη δική σας εποχή και να αναρωτιέμαι: άραγε όλοι αυτοί οι ευρωβουλευτές, πρωτοστατούσης αυτής της συμπαθούς Ολλανδής κυρίας -η οποία απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι τώρα όχι κόμμα δεν έχει, χώρα δεν έχει να πολιτευτεί, πάει και πολιτεύεται στο Βέλγιο γιατί δεν βρήκε καν κόμμα στην Ολλανδία να πολιτευτεί-, όλοι αυτοί οι ευρωβουλευτές πού ήταν όταν πηγαίνατε δημοσιογράφους στο αυτόφωρο με τις χειροπέδες επί δικών σας ημερών; Όλοι αυτοί οι ευρωβουλευτές όταν στήνατε την υπόθεση Novartis, πού ακριβώς ήταν; Όλοι αυτοί οι ευρωβουλευτές όταν επιχειρούσατε να χειραγωγήσετε το τηλεοπτικό τοπίο με τις τέσσερις τηλεοπτικές άδειες, πού ήταν; Όλοι αυτοί οι ευρωβουλευτές όταν καταδικάστηκε ο κ. Παππάς 13-0 για παράβαση καθήκοντος, πού ακριβώς ήταν, κ. Φάμελλε; Πού ήταν; Δεν τα πήραν χαμπάρι τότε;

Οπότε ας μην κοροϊδευόμαστε σχετικά με την πολιτική υποκίνηση αυτών των

ψηφισμάτων.

Κι επειδή κάνατε μία αναφορά πάλι στον κ. Μπακογιάννη και στο τι μπορεί να συμβεί στις δημοτικές εκλογές, δεν μπορώ να μην το σχολιάσω αυτό. Αλλά εδώ τέως δικός σας ευρωβουλευτής βγήκε και είπε δημόσια ότι ο κ. Κασσελάκης «μπορεί να κερδίσει τις ευρωεκλογές», διότι νόμιζε ότι «οι ευρωεκλογές διεξάγονται σε δύο γύρους».

Προσγειωθείτε επιτέλους στην πραγματικότητα, σοβαρευτείτε και ελάτε να κάνουμε εδώ μια σοβαρή συζήτηση, όπως αρμόζει σε όλους αυτούς οι οποίοι ενδιαφέρονται για το τελικό αποτέλεσμα της σημερινής ψηφοφορίας.